

Dnro TRE:88/02.04.04/2023

Lainanottosuunnitelma 2023

1. Tiedot lainan ottajasta.....	1
1.1. Lainan ottaja	1
1.2. Päätökset lainojen ottamisesta	1
1.3. Lainojen raportointi.....	2
2. Ottolainaus	2
2.1. Nykyiset korolliset velat.....	2
2.2. Rahoitusriskien hallinta	3
2.3. Vihreä rahoitus	5
2.4. Muut vastuullisuuteen liittyvät rahoitukset.....	5
2.5. Korko- ja rahoitusmarkkinoista	5
3. Uusien luottojen nostot 2023.....	6
3.1. Rahoitustarve vuonna 2023.....	6

1. Tiedot lainan ottajasta

1.1. Lainan ottaja

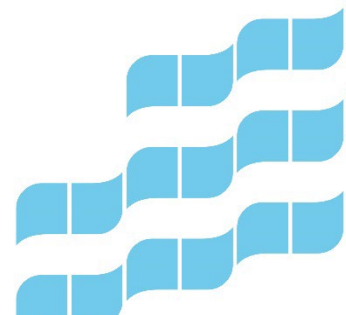
Tampereen kaupunki, Y-tunnus 0211675-2, lainojen hoitajana konsernihallinto, omistajaohjausyksikkö.

Lainanottosuunnitelmassa käsitellään kaupungin korollisia velkoja, niiden nykytilaa ja tulevaa kehitystä. Tytäryhtiöt eivät ole mukana tarkastelussa. Korollisiin velkoihin luetaan kuuluvaksi kaikki sellainen taseen lyhyt- ja pitkäaikainen vieras pääoma, jota kaupunki on hankkinut ulkopuoliselta lainanantajalta toimintansa rahoittamiseksi ja josta lähtökohtaisesti maksetaan korkoa.

1.2. Päätökset lainojen ottamisesta

Voimassa olevat rahoitus- ja takaustoiminnan periaatteet on hyväksytty valtuustossa 16.9.2019.

Nämä periaatteet linjaavat yleisellä tasolla lainanottoa ja sitä tarkentavat vuosittain laadittavat lainanottosuunnitelmat. Valtuuston hyväksymissä periaatteissa on määritelty kaupungin rahoitustoiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä riskienhallintaa. Kaupungin hallintosäännön mukaan konsernihoitaja hyväksyy lainanottosuunnitelmat sekä päättää talousarviolainojen ottamisesta,

konsernitilin hallinnoinnista ja korkoriskin hallintaan solmittavista johdannaissojimuksista. Konsernihallinnon toimintasäännöllä konsernijohtaja on delegoinut konsernitilin hallintoihin ja johdannaissojimuksiin liittyvän päätösvallan toistaiseksi liiketoiminta- ja rahoitusjohtajalle.

1.3. Lainojen raportointi

Lainakannan kehityksestä raportoidaan taulukkomuodossa kuukausittain pormestarille, konsernijohtajalle ja sisäiselle tarkastukselle. Tämän lisäksi lainakannan kehityksestä raportoidaan kaupunginhallitukselle talousraporttien yhteydessä. Kaupunginhallitukselle laaditaan myös kerran vuodessa laajempi yhteenveto lainakannasta ja sen kehityksestä tilikauden päättymisen jälkeen.

Lainatietoja raportoidaan ja ylläpidetään Kuntarahoituksen Apollo-ohjelmalla, johon Kuntarahoitus ylläpitää omien lainojensa ja kuntatodistusohjelmansa tiedot. Muilta rahoittajilta otettujen lainojen tietoja ylläpitää omistajaohjausyksikkö.

2. Ottolainaus

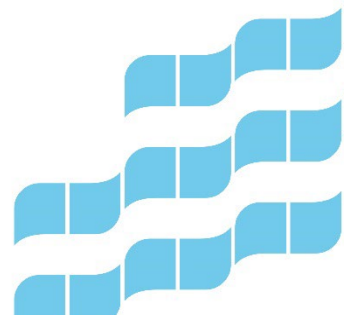
2.1. Nykyiset korolliset velat

Kaupungin korolliset velat koostuivat vuodenvaihteessa 2022 rahalaitoslainoista ja tytäryhtiölainoista. Joukkolainoja tai lyhytaikaisia kuntatodistuksin nostettuja lainoja ei tilinpäätöshetkellä ollut.

Kaupungin merkittävin yksittäinen rahoittaja on Kuntarahoitus Oyj, jonka toiminta- ja kilpailukyky on säilynyt korkeana rahoitusmarkkinoiden epävarmoinakin aikoina. Toinen merkittävä rahan lähde on ollut omilta konserniyhtiöiltä konsernitilin kautta saatu sisäinen velka. Huomattavaa on myös perinteisen pankkirahoituksen olematon rooli.

Viime vuosina on erityisluottolaitosten, kuten Euroopan Investointipankin ja Euroopan Neuvoston Kehityspankki CEB:n rooli kasvanut vahvasti. Kuntarahoitus Oyj:n ohella edellä mainitut kykenevät vahvan luottoluokituksen ansiosta edulliseen varainhankintaan ja edelleen luotottamaan asiakkaitaan kilpailukykyiseen hintaan pitkällä maturiteeteilla. Myös joukkolainamarkkinan kiinnostus suomalaisia kuntia kohtaan on korkealla ja lainaehdot kilpailukykyisiä, tosin lainojen maturiteetti rajautuu keskipitkiin 4–6 vuoden mittoihin, jolloin se ei kohtaa kuntien pitkäaikaisten investointien kanssa.

Talousarviossa vuodelle 2022 oli hyväksytty uusien lainojen nostomääräksi 140 milj. euroa. Kaupungin kassatilanne ja hyvänä toteutunut vuosikate vaikutti kuitenkin niin, että vuonna 2022 korollista velkaa ei nostettu lainkaan.

Kaupungin rahoittajat 12/2022 (t€):	925 885	100 %
Kuntarahoitus Oyj	301 246	32,54 %
Tytäryhtiöt	273 862	29,58 %
Euroopan Investointipankki	202 857	21,91 %
Council of Europe Development Bank CEB	90 820	9,81 %
NIB Pohjoismaiden Investointipankki	37 097	4,01 %
Deutsche Pfandbriefbank AG	20 000	2,16 %
Tampereen kaupungin henkilöstökassa	3	0 %
Kuntatodistukset	0	0 %

2.2. Rahoitusriskien hallinta

Tampereen kaupunki toteuttaa varainhankintaansa euromääräisillä lainoilla.

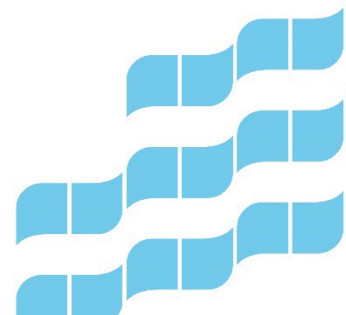
Pääasiassa lainat toteutetaan kahdenvälisillä velkakirjalainoilla, leasing-sopimuksilla tai pankkien välittämällä joukkovelkakirjalainoilla, jotka tyypillisesti myydään instituutiosijoittajille. Suurten hankkeiden rahoituksessa voidaan harkita myös elinkaarimalleihin sisältyviä rahoituksia.

Lyhytaikaista rahoitusriskiä (alle 12 kuukautta) hallitaan ylläpitämällä soveltuvaa likviditeettipuskuria tilvarojen muodossa sekä ottamalla tarvittaessa lyhytaikaista velkaa kuntatodistusmarkkinalta. Likviditeetin hallinta perustuu Monetra Pirkanmaa Oy:n ylläpitämään konsernin kassaennustejärjestelmään, jonka tuottaman tiedon perusteella mm. ajoitetaan lainannostot ja muut toimenpiteet.

Kuntatodistukset tarjoavat joustavan ja edullisen lyhytaikaisen rahoitusinstrumentin likviditeetin hallintaan. Kuntatodistusten enimmäismaturiteetti on yksi vuosi ja niitä voidaan laskea liikkeelle valtuuston talousarviopäätöksen mukaan samanaikaisesti enintään 60,0 milj. euroa.

Hallitakseen pitkäaikaista jälleenrahoitusriskiä kaupunki pyrkii hajauttamaan varainhankinnan maturiteeteiltaan, instrumenteiltaan ja rahoittajapohjaltaan. Varainhankintaa ja takaisinmaksuohjelmia tehdään siten, että ajallisia ylisuuria jälleenrahoituksen riskikeskittymiä ei pääse syntymään. Kaupungin varainhankinnassa ylläpidetään toimivia rahoittajasuhteita kotimaassa ja kansainvälisesti, jolloin turvataan erilaisissa markkinaolosuhteissa suurtenkin rahoitustarpeiden tehokas toteutus. Kaupunki hankkii tyypillisesti pitkäaikaista rahoitusta 5-25 vuoden maturiteeteissa. Tavoitteena on tasainen ja keskittymiä välttävä takaisinmaksuaikataulu sekä markkinaolosuhteiden tehokas hyödyntäminen. Kaupungin rahoituksen ollessa pitkäaikaista on tärkeää hallinnoida korkoriskiä ja korkovirtariskiä.

Korollinen velka altistaa kaupungin korkoriskille, jota pyritään hallitsemaan aktiivisin toimin. Korkoriskillä tarkoitetaan markkinakorkojen muutoksesta aiheutuvaa epävarmuutta kaupungin korkomenoissa ja tuloksessa tulevaisuudessa. Valtuusto on rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteissa asettanut velan korkoriskiä koskevaksi strategiseksi tavoitteeksi korkomenojen ennustettavuuden parantamisen ja markkinakorkojen heiluntaa pienemmän korkomenojen vaihtelun saavuttamisen.

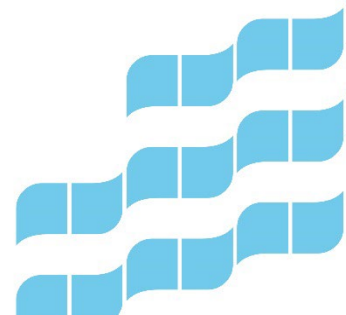

Korkojohdannaissopimuksilla tavoitellaan osan korkoriskistä poistamista tai pienentämistä muun muassa käyttämällä koronvaihtosopimuksia, joissa maksetaan kiinteää ja saadaan vaihtuvaa korkoa. Tällaisten sopimusten taloudellinen vaikutus vastaa lainojen muuttamista vaihtuvakorkoisista kiinteäkorkoisiksi.

Siltä osin, kun lainoihin sisältyvää korkoriskiä on rajattu johdannaissopimuksin, joudutaan hyväksymään laskennallinen korkohintariski, jolla tarkoitetaan korkotason muutoksen vaikutusta tehdyn kiinteäkorkoisen sopimuksen arvoon. Toisaalta, mikäli kaikki lainat pidettäisiin vaihtuvakorkoisina, altistuisi kaupunki korkovirtariskille eli markkinakorkojen muutokselle ja korkomenojen ennustettavuus heikkenisi. Korkovirtariskin hallintaa voidaan toteuttaa kiinteäkorkoisilla lainoilla, koronvaihtosopimuksilla, korko-optioilla tai edellisten yhdistelmällä siten, että sopimusten toteutuminen johtaa riskin pienenemiseen sovituisissa rajoissa.

Johdannaissopimusten maturiteetti voi olla huomattavastikin keskimääräisiä lainamaturiteetteja pidempi, sillä kaupungin korollisen velan määrän arvioidaan olevan tulevaisuudessa kasvava. Vuoden 2022 toteuman perusteella suunnitelmakauden (2023–2026) päätteeksi kaupungilla arvioidaan olevan korollista tasevelkaa noin 1.005 milj. euroa. Lisäksi suunniteltujen investointien taloudellinen pitoaika on selvästi velkamarkkinoiden toimivia maturiteetteja pidempi, jolloin valtaosa lainoista tullaan jälleärahoittamaan, ja riskin pitkäkin rajaaminen on perusteltua.

Lainasalkun suojausaste (seuraava koronkiinnitys > 12 kuukautta) pyritään valtuuston päätöksen mukaisesti pitämään 40–60 prosentissa siten, että suojausasteen profiili on tulevaisuudessa laskeva. Tällöin kaupungilla on aina mahdollisuus hyötyä osalla rahoituksesta korkojen laskusta sekä mahdollisuus tehdä tulevaisuudessa uusia suojaussopimuksia. Suojausasteen määrittäminen tehdään korkoterminien mukaisesti laskettuna ja huomioiden myös ehdolliset suojat markkinoiden ennustaman mukaisesti. Suojausasteen laskennassa ja ylläpitämisessä huomioidaan kaupunginvaltuuston hyväksymien taloussuunnitelmien mukainen odotus korollisen velan määrän kehityksestä sekä rahoitusleasing-sopimusten pääoma. Johdannaissopimuksissa suositaan rakenteita, jotka pitkällä aikavälillä tasaavat ja/tai alentavat kaupungin korkomenoja ja pienentävät menojen volatilitteettia. Sopimusten maksettava enimmäiskorko on oltava tiedossa sopimusta tehtäessä. Mainitut tavoitteet johtavat siihen, että korkeiden euribor-korkojen aikaan kaupunki saa säästöä, mutta matalien korkojen aikana sopimuksista joudutaan maksamaan kiinteän koron ja vaihtuvan markkinakoron erotusta. Rahoituksen hinta oli pitkään erittäin suotuista negatiivisen korkoympäristön vuoksi ja mm. Kuntarahoitus teki 2021 syksyllä päätöksen velkakerjaluottojen osalta kokonaiskoron nollalattiaan siirtymisestä. Negatiivinen korkoympäristö päättyi vuoden aikana ja 6kk euribor nousi 0-tason yläpuolelle kesäkuussa 2022. Korkoympäristö muuttui verrattain äkillisesti, mm. Ukrainan sodan ja poikkeuksellisen korkean inflaation vuoksi. Korkojen nousu on ollut nopeaa ja keskuspankin ympäri maailman ovat tehneet nopeassa tahdissa useita koronnostoja. Vuoden 2023 korkoympäristön arvioiminen on erittäin haastavaa.

Lainasalkun suojausaste oli vuoden 2022 lopussa noin 56 %. Vuodelle 2023 ei ole tarkoituksenmukaista lisätä voimakkaasti lainasalkun suojausta mutta hienoinen suojausten lisäys tai tehtyjen suojausten muutokset ovat mahdollisia.

2.3. Vihreä rahoitus

Ympäristöystävällisiin investointeihin tarkoitettua vihreää rahoitusta pyritään käyttämään mahdollisimman paljon tilanteissa, joissa kaupungin investoinnit sen käytön mahdollistavat ja rahoituksen saatavuus ja ehdot ovat kilpailukykyisiä. Vihreää rahoitusta voidaan hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia. Vihreä rahoitus on osoitus kaupungin panostuksista ympäristön hyvinvointiin. Vihreän rahoituksen hyödyntäminen voi tuoda kaupungille taloudellista etua maine- ja muiden hyötyjen lisäksi.

2.4. Muut vastuullisuuteen liittyvät rahoitukset

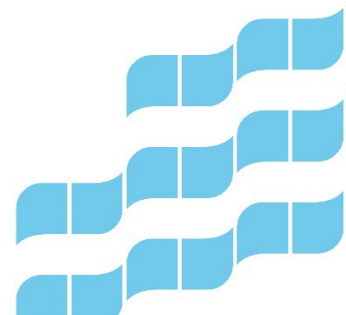
Vihreän rahoituksen hyödyntämisen lisäksi myös muiden vastuullisuuteen linkittyvien rahoitusfasiliteettien käyttöä suositaan mahdollisuuksien mukaan.

Tampereen kaupungilla on rahoitussopimus Euroopan neuvoston kehityspankki CEB:n kanssa. CEB rahoittaa hankkeita, jotka vahvistavat Euroopan sosiaalista yhtenäisyyttä erityisesti koulutuksen, terveyden, sosiaalisen asuntotuotannon ja työllisyyden alalla.

2.5. Korko- ja rahoitusmarkkinoista

Äärimmäisen poikkeuksellisina vuosina 2020–2021 Euroopan Keskuspankki, kuten lähes kaikki muutkin isot keskuspankit, on päättänyt erittäin suurista arvopapereiden osto-ohjelmista. Näiden tarkoituksena on ollut pitää raha liikkeessä ja pitkät valtionlainakorot matalina. Keskuspankin ostojen seurauksena korot painuivatkin ennätysalalle ja negatiivisiksi, josta ne palautuivat merkittävään nousuun Ukrainan sodan, raaka-aineiden saatavuusongelmien ja inflaation seurauksena vuoden 2022 kesällä. Korkomarkkinoiden kehittyminen vuoden 2023 aikana on tarkasteluhetkellä hyvin vaikeasti ennakoitavissa ja kaupungin tulee olla varautunut poikkeuksellisen suuriin korkoliikkeisiin. Inflaatiopaineet ovat edelleen korkeat ja markkina arvioi tällä hetkellä, että keskuspankkien korkojen nostot eivät ole vielä ohi. Kuinka paljon tai missä tahdissa korkojen nostot realisoituvat on epävarmaa, sillä keskuspankit arvioivat tilannetta kokous kokoukselta.

Kaupungin velanhankinnan kannalta ovat erityisluottolaitokset, kuten Kuntarahoitus Oyj, Euroopan Investointipankki ja Euroopan Neuvoston kehityspankki CEB, nousseet merkittävään asemaan. Näiden varainhankinta on korkean luottoluokituksen turvin edullista, ja ne kykenevät tarjoamaan asiakkailleen pitkiä ja ehdoiltaan kilpailukykyisiä luottoja. Kaikkiin luottolaitoksiin on kohdistunut entistä suurempaa sääntelyä ja pääoman käytön valvontaa, mikä on nostanut sekä velkapääoman hintaa että kiristänyt saatavuutta ja lyhentänyt maturiteetteja. Liikepankkien tarjoamat lainamaturiteetit ja ehdot eivät ole olleet kaupungin kannalta varteenotettavia vaihtoehtoja edellä mainituille.

Kotimainen joukkolainamarkkina toimii myös hyvin, tosin laina-ajat rajoittuvat 5–7 vuoteen, eivätkä ne siksi ole hyvä ratkaisu kaupungin perusrahoituksessa. Niiden käyttö varainhankinnan hajautuksen ja asiallisen hinnoittelun ansiosta on kuitenkin syytä pitää mahdollisuutena.

Kuntatodistusmarkkina toimii alle vuoden mittaisissa maturiteeteissa erinomaisesti ja se mahdollistaa tehokkaan lyhytaikaisen lainauksen maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

3. Uusien luottojen nostot 2023

3.1. Rahoitustarve vuonna 2023

Vuonna 2023 kaupungin korollisen velan määrän odotetaan pysyvän 2022 tasolla. Vuoden 2023 rahoitustarve ja nostoaikataulu tarkentuu taloustilanteen mukaan vuoden kuluessa.

Valtuustoon nähden talousarviossa on sitovaa pitkäaikaisten korollisten velkojen muutokset. Lyhytaikaisten velkojen muutos, mitä mm. lainat tytäryhtiöiltä ja kuntatodistukset edustavat, eivät ole sitovia. Tytäryhtiöiden tilivarojen muutoksia kaupunki ei omilla päätöksillään voi säädellä.

Alkaneen vuoden 2023 uusien lainojen nostot ovat 68,8 milj. euroa ja vanhojen lainojen lyhennykset 68,8 milj. euroa, eli korollisen lainamäärän ei arvioida kasvavan. Vuoteen 2023 lähdeäessä kaupungin maksuvalmius on korkea. Tammikuussa 2023 nostetaan 20 milj. euroa Council of Europe Development Bankin CEB:ltä, jonka kanssa on voimassa oleva 60 milj. euron puitelainasopimus. Kaupungilla ei tällä hetkellä ole sovittuna puitelainasopimusta Euroopan Investointipankin kanssa. Kuntarahoitus Oyj:n rahoitusmahdollisuudet ovat erinomaiset, vaikka heidän kanssaan ei puiteohjelmia olekaan. Tampereen kaupungin rahoitukselliset valmiudet vuoteen 2023 ovat hyvät ja velkarahoituksen saatavuus on erinomainen tällä hetkellä. Uudet luotot voidaan nostaa joko lyhennysohjelmaisina tai kerralla takaisin maksettavina. Pääsääntöisesti luotot nostetaan vaihtuvakorkoisina.

Talousarvion pitkäaikaisen luotonottovaltuuden lisäksi lyhytaikaisia luottoja saa olla kulloinkin enintään 60 milj. euroa. Tätä lyhytaikaista tarvetta varten kaupungilla on neljä kuntatodistusohjelmaa eri rahoituslaitoksissa. Rahoituslaitosten perinteisten velkakirjalainojen vaihtoehtona kaupunki voi hankkia rahoitusta myös uuden joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskulla.

